

SFS 2003:369

Utkom från trycket
den 17 juni 2003

Lag om ändring i sjömanslagen (1973:282);

utfärdad den 5 juni 2003.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om sjömanslagen (1973:282)
dels att 9–11, 30, 32 och 58 §§ skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 11 a §, av följande lydelse.

9 §² En sjöman har rätt att frånträda sin befattning på fartyget

1. om det är fara för att fartyget skall uppbibras av krigförande eller ut-sättas för krigsskada, eller

2. om en sjukdom som avses i 1.1 eller 1.2 bilagan till smittskyddslagen (1988:1472) har vunnit utbredning i den hamn som fartyget är destinerat till.

Rätten att frånträda befattningen gäller dock inte om sjömannen har godtagit att följa med fartyget under de angivna förhållandena.

Vill en sjöman frånträda sin befattning på grund av förhållande som avses i första stycket skall sjömannen underrätta arbetsgivaren utan dröjsmål efter det att han eller hon fått kunskap om förhållandet. Sjömannen har därefter rätt att frånträda befattningen innan fartyget anländer till det område där förhållandet råder.

10 § Är en sjöman anställd för en bestämd resa och ändras denna väsentligt, har han eller hon rätt att bli fri från anställningen. Han eller hon skall då säga upp avtalet utan dröjsmål efter det att han eller hon fått kunskap om förhållandet. Därefter upphör avtalet omedelbart om fartyget befinner sig i hamn och i annat fall i första hamn som fartyget anlöper.

11 § En sjöman har rätt att frånträda sin befattning på fartyget, om fartyget

1. inte är sjövärdigt för resa i avsedd fart,

2. inte är behörigen lastat eller barlastat,

3. medför passagerare utöver det högsta tillåtna antalet, eller

4. inte är bemannat på betryggande sätt,

allt under förutsättning att de ombordvarande på grund av felet eller bristen kan antas bli utsatta för allvarlig fara under resan och felet eller bristen inte undanröjs.

En sjöman har rätt att frånträda sin befattning på fartyget även när fartyget i väsentligt avseende brister i fråga om skyddet mot ohälsa och olycksfall och rättelse inte sker.

¹ Prop. 2002/03:109, bet. 2002/03:TU5, rskr. 2002/03:191.

² Senaste lydelse 1989:295.

Vill en sjöman frånträda sin befattning på grund av förhållande som avses i första eller andra stycket skall sjömannen underrätta arbetsgivaren utan dröjsmål efter det att han eller hon fått kunskap om förhållandet. Sjömannen har därefter rätt att frånträda befattningen innan nästa resa börjar om fartyget befinner sig i hamn, och i annat fall så snart fartyget har möjlighet att komma i förbindelse med land.

11 a § En sjöman som frånträder sin befattning med stöd av 9 eller 11 § kan av arbetsgivaren omplaceras till ett annat fartyg.

29 § En sjöman, som har varit anställd i utrikes fart under nio månader i följd hos samme arbetsgivare eller på samma fartyg, har rätt till fri resa med underhåll till sin hemort, om sjömannen i annat land än där han eller hon är bosatt får semester eller annan ledighet, frånträder sitt anställningsavtal eller frånträder sin befattning med stöd av 9 eller 11 §. När sjömannen utnyttjat rätt till sådan fri hemresa, har han eller hon rätt till ny fri resa först nio månader efter det han eller hon trätt i tjänst efter den föregående ledigheten. Rätten till fri hemresa gäller under förutsättning, i fråga om sjöman som får semester eller annan ledighet, att han eller hon inte haft tillfälle att under de senaste 60 dagarna åtnjuta semestern eller ledigheten i det land där han eller hon är bosatt eller, i fråga om sjöman som frånträder sitt avtal, att han eller hon inte under samma tid haft tillfälle att lämna anställningen i bosättningslandet.

Inträder rätt till fri resa enligt första stycket medan sjömannen har befattning på fartyg, som inom 30 dagar beräknas nå hamn, från vilken hemresan kan ske med avsevärt mindre kostnad, gäller rätten endast om sjömannen stannar kvar i sin befattning på fartyget tills det når sådan hamn. Om särskilda skäl föreligger, kan nämnda tid genom kollektivavtal förlängas till högst 90 dagar i fråga om den som har befattning på fartyg i regelbunden linjetrafik på Sverige. Sådant avtal skall på arbetstagsarsidan ha slutits eller godkänts av organisation, som är att anse som huvudorganisation enligt lagen (1936:506) om förenings- och förhandlingsrätt.

Vad som anges i andra stycket gäller inte om sjömannen frånträder sin befattning med stöd av 9 eller 11 §.

30 § En sjöman, som vill utnyttja rätten till fri resa enligt 29 §, skall göra en skriftlig framställning därom samtidigt som han eller hon begär semester eller annan ledighet, säger upp sitt anställningsavtal eller underrättar arbetsgivaren om att han eller hon vill frånträda sin befattning med stöd av 9 eller 11 §.

32 § En sjöman, som blir fri från sin anställning enligt 10 § och inte är berättigad till resa enligt 29 § eller som frånträder sin befattning enligt 9 eller 11 §, har rätt till fri resa med underhåll till närmaste ort, där avtalet skulle frånträdas efter uppsägning från arbetsgivarens sida. Om sjömannen omedelbart skall omplaceras enligt 11 a §, har han eller hon rätt till fri resa med underhåll till den ort dit omplacering skall ske.

I fall som avses i första stycket äger 30 § motsvarande tillämpning.

58 §³ Befälhavaren skall se till att exemplar av denna lag, semesterlagen (1977:480), fartygssäkerhetslagen (2003:364), de föreskrifter som regeringen har utfärdat i anslutning till sistnämnda lag och tillämpliga kollektivavtal finns tillgängliga på fartyget. Befälhavaren skall även se till att ett exemplar av lagen (1998:958) om vilotid för sjömän och de föreskrifter som har utfärdats i anslutning till den lagen finns tillgängliga på fartyget.

Denna lag träder i kraft den 21 juli 2003.

På regeringens vägnar

HANS KARLSSON

Lennart Renbjer
(Näringsdepartementet)

³ Senaste lydelse 2002:457.

